

Århundradets VM-match

Bobby Fischer mot Boris Spasskij

Efter ryska revolutionen 1917 bildade kommunisterna den nya staten Sovjetunionen 1922. De ville visa att denna stat var den bästa i världen med de smartaste människorna. Hur bevisar man det? Jo, man satsar på schack. Ledningen för landet anställde schacktränare över hela det stora nya riket, som fick öppna schackskolor och drilla barnen i schackspelets konst.

Under nästan hela 1900-talet prenumererade också Sovjetunionen på världsmästartiteln, titlarna i alla lagmästerskap, och de flesta spelarna på topp 10-listan i världen kom från landet. Men så en dag kom det fram en ung trettonårig kille från USA, Bobby Fischer, som slog världen med häpnad med sitt spel. Han hade ingen tränare utan gick helt sin egen väg och satsade allt. Efter några år hade han slagit sig in i världstoppen och 1972 hade tagit sig hela vägen till en VM-match mot den sovjetiske världsmästaren Boris Spasskij. Denna tidpunkt i historien kallas för "Kalla kriget". Världen var uppdelad mellan öst och väst, med Sovjet som ledare för östländerna och USA som ledare för västländerna. Det var mycket spänt mellan de två blocken, och VM-matchen blev därför något mycket större än en match i schack, utan även en kamp mellan två system.

Den första frågan var, var matchen skulle spelas? Varken öst eller väst kunde tänka sig att matchen spelades i något av motståndarnas länder. Till slut föll valet på Island, och huvudstaden Reykjavik.

Alla världens blickar vändes mot den lilla ön mitt ute i norra Atlanten. Boris Spasskij kom med ett stort följe coacher, sekundanter och läkare inför matchen som skulle börja 1 juni. Men ingen Bobby syntes till. Han vägrade komma om inte prispotten blev högre. Öppningsceremonin genomfördes utan Bobby, och tillslut sa en miljardär att han dubblade prispotten om Bobby åkte dit och till och med den amerikanske presidenten Henry Kissinger ringde till Bobby och bad honom åka genom att säga: "Det här är världens sämste schackspelare, som ringer till världens bäste. USA vill att du åker till dit och spöar ryssarna. Kom loss nu och åk till Island!"

Det gjorde Bobby. I första partiet gjorde han ett nybörjarmisstag och förlorade. Bobby blev så arg att han ställde en massa nya krav till arrangörerna och vägrade komma till det andra partiet. Han förlorade på Walk Over. Ett andra samtal kom från presidenten Kissinger och Bobby gick med på att fortsätta matchen trots att han låg under med 2-0. Och sen ...

Tillslut vann Bobby Fischer matchen med 12,5 – 8,5 och han blev ny världsmästare. Men när det vads dags för nästa VM-match två år senare, då lyckades ingen med att få honom att ställa upp och Anatolij Karpov, från Sovjet vann på Walk Over och ordningen var återställd.